

mel i sucre **QREMSA FORONA**

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Setembre de 1990, núm. 123

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU

MEL I SUCRE - Setembre, núm. 123. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

LOCAL SOCIAL: Casa de Cultura, carrer de Bellavista, 13 Sant Joan (Mallorca) 07240

CONSELL DE REDACCIÓ: Gracià Sànchez, Guillem Florit, Joan Sastre, Joan Font, Joan Moratinos, Mateu Sastre.

Tirada actual: 500 exemplars.

Els articles originals s'han d'entregar abans de dia 18 del mes en curs.

NOTA: S'adverteix als possibles lectors de *mel i sucre* que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

Dipòsit legal: 49.1983

COBERTA:
CONTRACOBERTA:

Impress a: Informacions Llevant s.a.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28 Manacor

— Notícies Locals

— Glosa de les festes, per sa Xeremia des Revellar

— Inauguracions. I el futur què?, per Andreu Bauçà

— Dues perles, per Mateu Sastre

— Melisucresport, pel Ciutadà

— Toponímia santjoanera; Son Vermell, per Francesc Canuto

— Trossos: La vila. L'evolució del casc urbà de Sant Joan (i II), per G. Florit i M. Sastre

— Mel i sucre, dolcet dolcet, per Joan Bauçà

— Fotos del volei i de les festes

— Agenda

NOTÍCIES LOCALS

— Com tots podíeu esperar després de les presses vénen les bonances. S'inaugurà un buc i ara encara és buc. Les obres s'han aturat. Si ho voleu saber, la pròxima serà per al Quart Diumenge.

— Ara que parlam d'obres municipals, hem sabut que n'han de començar

unes de reforma al camp de futbol. Es veu que es gastaren una "misèria" per arreglar els clivells del bar del camp i ara ja hi podeu tornar a passar el braç. Ja veurem què faran aquesta vegada. Suposam que ben aviat hi podreu passar alguna cosa més que el braç.

— L'única bona actuació de l'Ajuntament per les festes ha estat l'adquisició de mil (1.000) cadires de plàstic. L'encert ha estat que ningú ha acabat de veure tots els actes sense gens de mal de ronyons ni d'esquena. Enhorabona! De tota manera, hem sabut que durant la nit del dimarts al dimecres de les festes algú, ambiciós, es volia quedar amb una furgoneta plena de cadires de franc. Esperem que les pròximes festes encara n'hi hagi, de cadires.

— Dia 8 de setembre hi va haver la pujada a Lluc de la Part Forana. Pels nostres carrers passaren gent de Felanitx, l'Horta..., però que sapiguem de la vila no n'hi va anar cap.

— El passat 31 de maig, a l'Ajuntament, tingué lloc l'oposició lliure per al proveïment de la nova plaça vacant d'administratiu. L'auxiliar, Catalina Pocoví, es va presentar i aprovà les proves amb unes notes excel·lents.

— Durant les festes vengueren a la nostre vila el grup Dansaires del Baix Camp de Reus, que féu un intercanvi amb el grup Aires de Pagesia, que anteriorment havia anat a mostrar les seves habilitats a Reus. A més de ballar per les nostres festes, actuaren a Felanitx i altres pobles. Després de passar una setmana per aquí, el darrer dia feren una disbauxa a la plaça del Centre, on n'hi hagué més d'un que acabà dins el brollador. La festa fa festa.

— El campionat de tercera regional és a punt de començar. Hi ha una nova directiva, presidida per Amador Bauzà Sastre. Pel que fa a la plantilla hi ha noves incorporacions i algunes baixes respecte de l'any passat. L'entrenador continua sent el mateix, Pep Ribes. I la lliga promet, ja que a més del Vilafranca, enguany, hi ha el Montuïri. Esperem que l'any que ve estiguem una categoria més amunt.

— El Ministeri d'Educació i Ciència ha concedit una plaça de pre-escolar per a l'escola de Sant Joan. Això ha estat possible perquè un grup de pares ha obtingut un bon grapat de firmes que s'han presentat a la Delegació del Ministeri.

Però no us cregueu que ha estat tan fàcil. Hi ha hagut sang i llàgrimes, fins i tot insults molt greus a locals públics de la nostra vila. Hem sentit a dir que la nostra primera autoritat arribà a anar a Ciutat per

veure si podia aturar la concessió d'aquesta nova plaça, ja que els poders fàctics locals es veu que de cap de les maneres volen que els nostres fills tinguin un ensenyament com toca. El seny ha guanyat la batalla a la ignorància.

— Hem sentir a dir que és molt possible que ben aviat es formi un equip masculí de voleibol, ja que després del torneig de les festes pogueren descobrir que hi havia bastants de jugadors capaços d'afrontar una competició. Endavant i pets!

— El grup musical Carrutxa ha tengut un estiu molt mogut. Ha actuat per les festes, davant Can Tronca i Can Fiol, a Artà, davant Ca na Mates... Es veu que això de sonar dóna duros. De tota manera convindria que s'hi mirassin un poc més tant a les actuacions en directe com a l'hora dels assajos, ja que hi ha més d'un veinat que l'endemà ha d'anar a fer feina.

— Els vells no tenen aturall. De joves no pogueren passejar-se i ara recuperen el temps perdut. Aquest mes, entre d'altre, han anat en barca a la Dragonera. No sabem si hi hagué molts de marejats, però que sapiguem tothom tornà més content que un ca amb un os.

— Aquest mes hem pogut descobrir una nova forma de robatori. Per la vila es passejava una al.lota jove que anava a les cases de gent major i es feia passar per una coneguda que feia molt de temps que no els havia vist, i els demanava una petita quantitat de doblers. Evidentment, no hi va haver, que sapiguem, cap persona que se'n refiàs. Ja ho sabeu, anau en compte.

— Es veu que a la possessió de Meià estan cansats d'arreglar la valla de fil de ferro que hi ha al revolt de Meià. Ara l'han tornada a arreglar i l'han senyalitzada amb uns sacs de plàstic grocs i hi han posat unes quantes bales de palla. No creim que això serveixi de molt, però el MOP es veu que no hi vol posar cap senyal que indiqui el perill que té aquest revolt.

— Els carrers de Sant Joan i de la Unió seran més llargs que fins ara. Ja han començat les obres de prolongació d'aquest carrers. Ara veurem si l'Ajuntament correrà amb totes les despeses o les persones que tendran una revalorització dels seus terrenys aportaran allò que els pertoca. Segurament, el nostre generós Ajuntament, sobrat de doblers, ho pagarà tot, i sobretot tenint en compte que pel maig de l'any

que ve ja hi torna a haver eleccions. És molt injust que si un té un benefici per una decisió municipal no aportí part de la plus-valua que obté gràcies a aquest acord.

— Els cercadors de caragols estan de festa. Aquest mes s'hauran pogut posar les botes i anar per les voreres a vuere com estava l'assumpte. Les caragolades estan a l'ordre del dia. De tota manera, anau amb compte amb les voreres esquitxades i amb les panxades d'all i oli.

12 d'octubre DIA DEL DESCOBRIMENT

anam a descobrir CABRERA en un vaixell de 150 anys
i 30 metres
es necessiten 40 voluntaris
informació i inscripcions al bar Tres Dos

INEM
Pla Nacional de Formació i Inserció Professional

Cursos prevists				
Alaró	Agricultura ecològica:	matins	octubre	300 hores 15 places
Binissalem	Viticultor:	matins	octubre	200 hores 15 places
Alcúdia	Mant. d'edificis públics:	matí/horabaixa	set/oct	300 hores 15 places
Calvià	Encarregat d'obres urbanes:	matí/horabaixa	set/oct	200 hores 15 places
S'Illot	Cambrer	matí/horabaixa	set/oct	250 hores 15 places
	Ajudant de cuina:	matí/horabaixa	set/oct	300 hores 15 places
Sineu	Disseny de mobles:	horabaixes	set/oct	400 hores 15 places
Sant Llorenç	Cambrer:	matí/horabaixa	novembre	250 hores 15 places
	Cuiner:	matí/horabaixa	novembre	400 hores 15 places
	Recepcionista:	matí/horabaixa	novembre	200 hores 15 places
Son Servera	Cuiner:	matí/horabaixa	novembre	400 hores 15 places
Palma				
Arts gràfiques:	Fotomecànica:	matí/horabaixa	set/oct	350 hores 15 places
	Impressor offset:	matí/horabaixa	set/oct	350 hores 15 places
Construcció:	Picapedrer:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Enrajolador:	matí/horabaixa	set/oct	200 hores 15 places
	Encarregat d'obres urbanes:	matí/horabaixa	set/oct	200 hores 15 places
	Control i vigilància d'obres:	matí/horabaixa	set/oct	200 hores 15 places
Automoció:				
	Mecànic motor gasolina:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Mecànic motor diesel:	matí/horabaixa	set/oct	250 hores 15 places
	Xapista d'automòbils:	matí/horabaixa	set/oct	300 hores 15 places
	Electricista d'automòbils:	matí/horabaixa	set/oct	600 hores 15 places
	Pintor d'automòbils:	matí/horabaixa	set/oct	200 hores 15 places
Fusteria:	Ebenista:	matí/horabaixa	set/oct	600 hores 15 places
	Fuster de taller:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
Diversos	Llanterner:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Frigorista:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Bufador de vidre:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Electricista domèstic:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places
	Cultius d'abric:	matí/horabaixa	set/oct	300 hores 15 places
	Muntador d'equips d'en. solar:	matí/horabaixa	set/oct	400 hores 15 places

Informació i inscripció Fins al dia anterior a la selecció

INEM - Formació ocupacional
c/ General Riera, 111. Palma
Oficines de l'atur

Nota: Els alumnes que visquin en un altre municipi diferent d'on es fa el curs, poden sol·licitar la Beca de Transport de 891 pessetes per dia de curs.

Els joves que són a l'atur inscrits a les oficines de l'atur, de 16 a 25 anys i que no cobrin prestació o subsidi, poden rebre una Beca de 572 pessetes per dia de curs.

Els majors de 25 anys que duguin inscrits ininterrompudament com a demandants de treball més d'un any i no cobrin prestació o subsidi, poden rebre una ajuda equivalent al 75 % del salari mínim interprofessional.

¡¡Salvem les nostres ametles!!

Demanau ametles mallorquines
Rebutjau les estrangeres

Les seves sols són vistoses
Les nostres són molt gustoses

¡¡Propagau aquesta crida!!

GLOSA DE LES FESTES EN MOLTS D'ANYS LES MÉS XEREQUES

per sa Xeremia des Revellar

Aquestes festes d'enguany
han estat mal averany,
esperem que l'any que ve
sien un poc més decents.

Quatre coets mal tirats
serviren per pregonar
lo començ de la gran festa
com si fos una tempesta.

Començaren els ciclistes
a córrer ferm per la pista
i un xerri cap de fava
en foraster declamava:

"Ya son aquí otra ves"
i devia dar per fet
que així a tots plaïa
aquest porc sense manies.

Lo comandant tot xalest
va manar dur l'escutet
a tots els vells de la vila
en venir Ses Senyories;

i tots de cop se n'anaren
i la casa inauguraren
i en Joan Verger va dir:
"es pardal! quin referit!"

Molt d'esport hi va haver,
no tot ell era de ver;
fins i tot hi hagué polèmica,
que és afecció endèmica.

Enguany sense futbolet
s'inventaren el volei,
i uns que ho intentaren
se'n quedaren amb les ganes.

I vengué la presidenta
tal com si fos una pesta
a remenar el picarol
i així empenyar tothom.

I per 'cabar-ho de fer
Quintos amb Ajuntament
de la mà anaren junts
per demostrar que són curts

que si no d'enteniment
sí almanco de diners;
mescla tan rara, aquí,
no ha vist mai cap veí.

I els dimonis també hi eren,
no diré que fossen feres,
més que dimonis, moltons,
no espanten ni al·lotons.

La revetla i xeremies
van ser de llarg les més fines;
però no pensis que tot sien
orenelles i falzies,

que n'hi ha que se demanen
tants doblers a on anaren:
dos milions no se'n van
'xí de cop tan aviat.

fotos **SASTRE** fotos

fotos de carnet al moment

bellavista, 43 - tel. 52 63 98
sant joan

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

**Agència
SANT JOAN**

INAUGURACIONS. I EL FUTUR QUÈ?

Com cada any quan arriba qualque festa, i al nostre poble se'n fan sovint, els nostres governants ens obsequien amb una inauguració. Sempre, des de fa molts d'anys, l'acte central de les festes organitzades per l'Ajuntament és una inauguració. Podem recordar les de la Casa de Cultura, les Escoles, el passeig Joan Mas, la creu d'en Reüll, la plaça de la Constitució i un llarg etcètera.

Totes aquestes inauguracions han costat sempre un grapat de doblers, que han sortit generalment de les arques de la Comunitat Autònoma i del Consell Insular, és a dir, de les butxaques de tots els ciutadans de les Illes. Després de la festeta, la majoria d'aquests llocs públics han patit i pateixen l'abandonament per part dels responsables de la seva conservació: arbres morts al passeig de Consolació, finestres que cauen a les Escoles, crulls a la Casa de Cultura, brutor a les rajoles de la plaça del rei Joan Carles I, casetes del Futbol que cada any necessiten reparacions, etc.

Al mateix temps, el poble va tornant petit, es van tancant cases i la majoria dels santjoaners anam a treballar a fora-poble per poder viure. No és que sigui un problema exclusiu de Sant Joan, però almanco a altres pobles intenten posar-hi remei: per exemple, a Sineu, devora l'estació del tren ha nascut un mini-pòlgon industrial que permet als industrials

expandir-se sense les barreres que imposa treballar dins el nucli urbà. Expansió significa llocs de feina. Potser pocs, però això sempre és millor que res i, a més, solen ser per a la gent jove que és la que no en té.

Vull dir amb tot això que encara és l'hora que els governants hagin fet pel poble qualque cosa més que construir edificis i llocs públics. Encara és l'hora de saber què pensen fer perquè el poble no torni dia a dia més petit o perquè arribi a tenir llocs de feina per als joves, o perquè totes les nostres rotes no s'umplin de barracalls.

Possiblement, els qui ens governen no canviaran de camí i continuaran molts d'anys inaugurant coses que només els beneficien a ells, ja sigui electoralment o personalment. Esper de totes maneres que, quan hagin passat uns quants anys més i, des del club-d'esplai-residència-o-el-que-li-vulguin-dir, contemplin el poble que han deixat, el fantasma que hauran ajudat a crear, almanco els quedi vergonya per entonar el "mea culpa".

Andreu Bauçà

floristeria
NICOLAU
plantes
flors
corones

cta. de Manacor, 15 tel. 52 60 26 Sant Joan

BAR

CAN TRONCA

Palma, 1
tel. 52 60 97
Sant Joan

DUES PERLES

COLOMS

L'agrupació política felanitxera Coloms a la Sala ha fet una passa que ben segur n'hi ha pocs que hi han pensat: han demanat al govern espanyol la derogació del decret de Nova Planta amb què el primer rei borbó d'Espanya, Felipe V, obsequià a valencians, catalans i mallorquins. Un obsequi no gens agradable ja que comportava l'abolició de les institucions pròpies que fins aleshores havien regit els usos i costums del nostre poble, així com la prohibició d'usar el català en qualsevol acte de caire oficial i fins i tot oficios. El general Franco va ser el darrer que en fa fer ús d'una manera descarada; l'actual govern espanyol també en fa ús quan ho troba convenient.

Coloms a la Sala va presentar davant el ministeri de l'Interior de l'estat espanyol la sol·licitud perquè aquest nom fos enregistrat com a agrupació política; com a agrupació política felanitxera, sense cap intenció d'accedir a la Moncloa en un futur.

El ministeri de l'Interior no considerarà oportuna la seva inscripció atès que la sol·licitud i els papers estaven escrits en català (la llengua que parlen a Felanitx i, l'única que segurament fan servir els coloms habitualment). Cal aclarir que en un acte de bona voluntat, els felanitxers perderen el temps traduint els estatuts de l'agrupació a l'espanyol. Un acte de bona voluntat que, a la vista dels resultats, ha estat del tot estèril; i no hi ha res més ingrat que realitzar un acte de bona voluntat i que et responguin amb el menyspreu, com així ha passat en aquesta — i en moltes d'anteriors — ocasió.

El ministeri de l'Interior s'ha basat en el decret de Nova Planta i en totes les lleis successives que se'n deriven per no accedir a la petició de Coloms a la Sala; una petició que, a priori, no comporta cap dificultat (presentar la documentació en català, essent el català una de les llengües oficials de l'estat espanyol), però que en la pràctica comporta dificultats difícils de resoldre, per no dir impossibles mentre el govern espanyol segueixi governant en aquesta terra, la nostra i no la seva.

I mirau que ho seria de fàcil: si no ho entenen, que se cerquin un traductor, i que el paguin. Ben segur que és per això darrer que no han volgut ni tan sols perdre el temps cercant un traductor: són tan raters que no el volen pagar i, per tant, ni el demanen.

MONEIOT

Però, si per una banda hi ha illencs que lluiten pels seus drets, per l'altra n'hi ha que segueixen traint els interessos del nostre poble. Com és el cas del gasetiller Bernardo Deyá, qui sol escriure en un diari foraster de Ciutat vertaderes proclames espanyolistes, anti-mallorquines quasi totes elles.

La darrera —fins al moment d'escriure aquestes ratlles— va sortir a les pàgines d'urbanisme del diari i posava a parir el Govern Balear per haver tengut la gosadia de retolar qualche rètol (qualcun, no tots) de carreteres en català. Segons Deyá, els milions de turistes que ens visiten i fan ús de les carreteres illenques restaran bocabadats i esmaperduts davant un cartell que posi: NETEJA DE VORERES. GOVERN BALEAR. Deyá hauria preferit "limpieza, etc", perquè d'aquesta manera els turistes espanyols ho haurien entès i els estrangers a mitges; i el raonament que el porta a afirmar-ho és, ni més ni pus, la presumpció que als qui farà més profit aquest tipus de senyalització és —aferrau-vos bé— precisament els turistes. I tot això a les pàgines d'urbanisme del diari.

Pel que es veu, aquest home, si fos necessari, vendria el cul als turistes, i en foraster.

Mateu Sastre i Joan

OFERTAS DEL 21 DE SEPTIEMBRE AL 6 DE OCTUBRE

ALIMENTACION

Leche entera Unagrás 1' 5 l.	99
Nescafé Descafinado 200 grs.	599
Colacao 500 grs.	222
Pan Sandwich Panrico 600 grs.	139
Bollycao Panrico 4 u.	149
Madalenas Largas Arenas 12 u.	104
Madalenas Conchas Arenas 12 u.	111
Chococrispis Kellog' s 300 grs.	186
Frostis Kellog' s 375 gr.	200
Mermelada La Huerta Verde 600 grs.	78
Melocotón en almibar La Huerta Verde kg.	96
Tomate triturado La Huerta Verde Kg.	63
Tomate triturado La Huerta Verde 500 grs.	34
Pimiento Morrón La Huerta Verde 500 grs.	78
Garbanzos Alubias, Lentejas Chistu kg.	95
Mahonesa Musa 450 grs.	177
Atún en aceite Jealsa RO70 pack 3 u.	116
Calamar en salsa americana Miau 170 grs.	89
Mejillones en escabeche Miau 170 grs.	131

BEBIDAS Y LICORES

Zumo Juvet Brik L (melocotón, piña y naranja).....	106
Vino Conde de Caralt	236
Vino Cruzares Brik L.....	78
Ginebra Gordon' s L.....	879
Cava Castellblanch Nubiola plata	328
Cava Cristalino Jaume Serra.....	262

CREMERIA

Yogur Danone natural agrup 8 u	169
Yogur Danone sabores agrup. 8 u.	186

CONGELADOS

Filete de Merluza Pescanova 400 grs.....	312
Espinacas Pescanova 400 grs.....	104
Gamba Mediana Oliver 1 kg.....	890
Patatas medianas Oliver 1 kg.....	590
Calamar Pequeño Oliver 1 kg.....	125

CHARCUTERIA

Salchichas Frankfurt Camprofrío 7 u.	63
Mortadela Estellés (Italiana y Cordobesa) 1 kg.	345
Chopped Pork Estellés 1 kg.....	345
Bacon Estellés 1 kg.....	519
Paleta Remier Casademont 1 kg.....	575
Jamón cocido Remier Casademont 1 kg.	820
Jamón Serrano s/h Ca' n Balaguer 1 kg.	1.199
Queso extra Prisi 1 kg.	833
Queso Manchego Campillo 1 kg.....	750

PERFUMERIA Y LIMPIEZA

Champú Unagrás L.....	162
Jabón liq. dermo Unagrás L.	161
Pañal Ausonia f. gde. 30 u.	799
Compresa Evax regular 20 u.....	190
Papel aluminio Albal 16 mts.....	183
Rollo de cocina Unagrás 2 u.....	99
Servilletas Unagrás 100 u.....	54
Papel higiénico Unagrás Pack 4 u.....	87
Recambio Fregona Vileda	157
Lejía Conejo normal 2 l.	88
Suavizante Vernel 2 l.	149
Detergente Unagrás 5 kg.	576

BAZAR

Sandwichera Philips HD 4449.....	4.670
Robot de cocina Masterchef - 30 Moulinex	6.412
Cafetera Espresso 088 Moulinex	6.069
Plancha vapor SP-400 Magefesa	4.031
Aspirador coche Turbomatic	7.367
Televisor color Radiola 14'	29.995

BRICOLAGE

Pongotodo 60 l.....	1.231
Mango Ducha	483
Porta escobilla	483

MENAGE

Juego 3 sartenes Monix	1.602
------------------------------	-------

TEXTIL Y CALZADO

Camisa manga larga niño	995
Deportivo niño	1.128
Zapatillas señora.....	597

**DISPONEMOS DE UN GRAN SURTIDO EN
MATERIAL ESCOLAR**

MELI SUCRESPORT

“Construccions Verd campió del torneig de les festes”

“El Sant Joan ha iniciat la temporada amb bon peu”

L'equip Construccions Verd fou el guanyador del troneig que el Club de Voleibol de Sant Joan organitzà per les festes.

Ningú no hauria cregut mai qu a Sant Joan hi pogués haver tants de jugadors i jugadores de volei. En aquets torneig hi participaren vuit equips, que com a mínim tenien els sis jugadors reglamentaris, la qual cosa vol dir que aquest campionat ha mogut una gran quantitat de gent (entre 50 i 65 jugadors). Això és un fet insòlit.

Els equips favorits eren Construccions Verd i els Truosos, ambdós arribaren a la final després de guanyar a l'Aigua Fresca i als Molins, respectivament, en uns disputadíssims i llarguíssims partits.

La competició havia començat amb una lligueta de tots contra tots, de la qual fou el primer l'equip dels Molins, segon l'Aigua Fresca, tercer Construccions Verd i quart els Truosos. Però les sorpreses inicials acabaren en els partits de semifinals i en la final.

Esperem que l'any que ve si tot continua igual hi torni a haver entreteniment per al personal. Aquest tipus d'esport, sobretot i més que res, entretén i diverteix les persones que el practiquen. La gent normal i corrent moltes vegades ni se'n tem de la meitat de les coses, ja que no és un esport que estem molt acostumats a veure.

Passant a parlar de futbol hem de dir que el Sant Joan ja ha començat la lliga. El primer partit el jugà a Alcúdia, on empatà a dos gols després de remuntar un dos a zero. El

primer gol l'aconseguí Tomeu Pastor, que debuta a l'equip, i el segon també el féu un dels nous reforços, Ernest Pagès. El partit no fou gaire brillant, però es pogué comprovar que l'actitud dels jugadors era molt positiva, ja que es pressionà durant tot el partit i per tot el camp.

En aquest partit, i sembla que durant uns quants més, l'equip estarà una mica desmantellat, sobretot pel que fa a la defensa, ja que Xisco Batxà (supès després del partit del Vilafranca de l'any passat), Miquel Nicolau (supès en un partit amistós per un partit) i Miquel Fullana (que espera el veredict del tribunal d'esports del Govern Balear per haver jugat amb fitxa falsa). De tota manera, tots els que supliren aquestes baixes complirem de forma excel·lent.

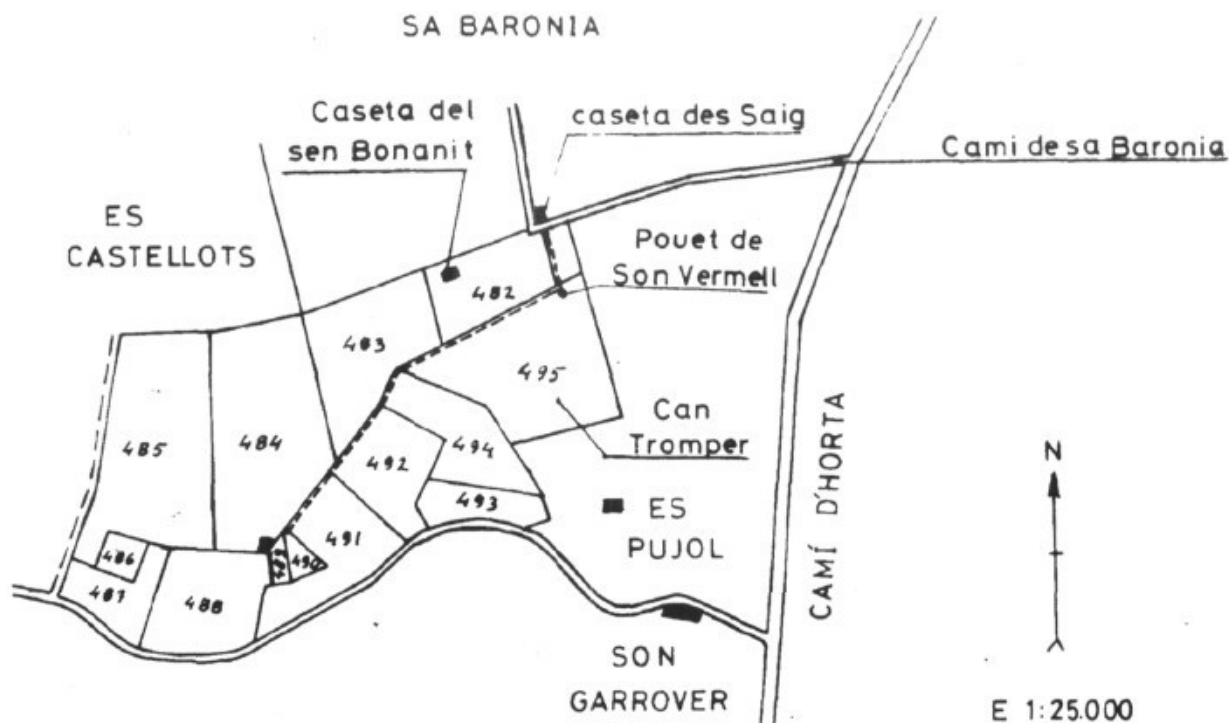
Un fet que cal remarcar és que el nostre equip sempre rep gols de xurra i per aconseguir-ne ha de suar sang i llàgrimes. A veure si aquesta diguem-ne mal sort ens deixa d'una vegada. El diumenge de l'Alcúdia, el Sant Joan encaixà dos gols de pel·lícula, si no hagués estat així segur que la victòria s'hauria decantat al nostre favor.

Passant a un altre tema, direm que la junta directiva ha canviat, en part. Ara la presideix Amador Bauzà Sastre. La part tècnica continua en mans de Pep Ribes. I hi ha hagut les incorporacions de Ernest Pagès, Pepet, Miquel Domínguez i Tomeu Pastor. També hi ha hagut baixes: Biel Jaume, Joan Bossa i Tomeu Nicolau.

Ara veurem si aquesta lliga acaba millor que les darreres i acabam a la segona regional.

Toponímia santjoanera

SON VERMELL

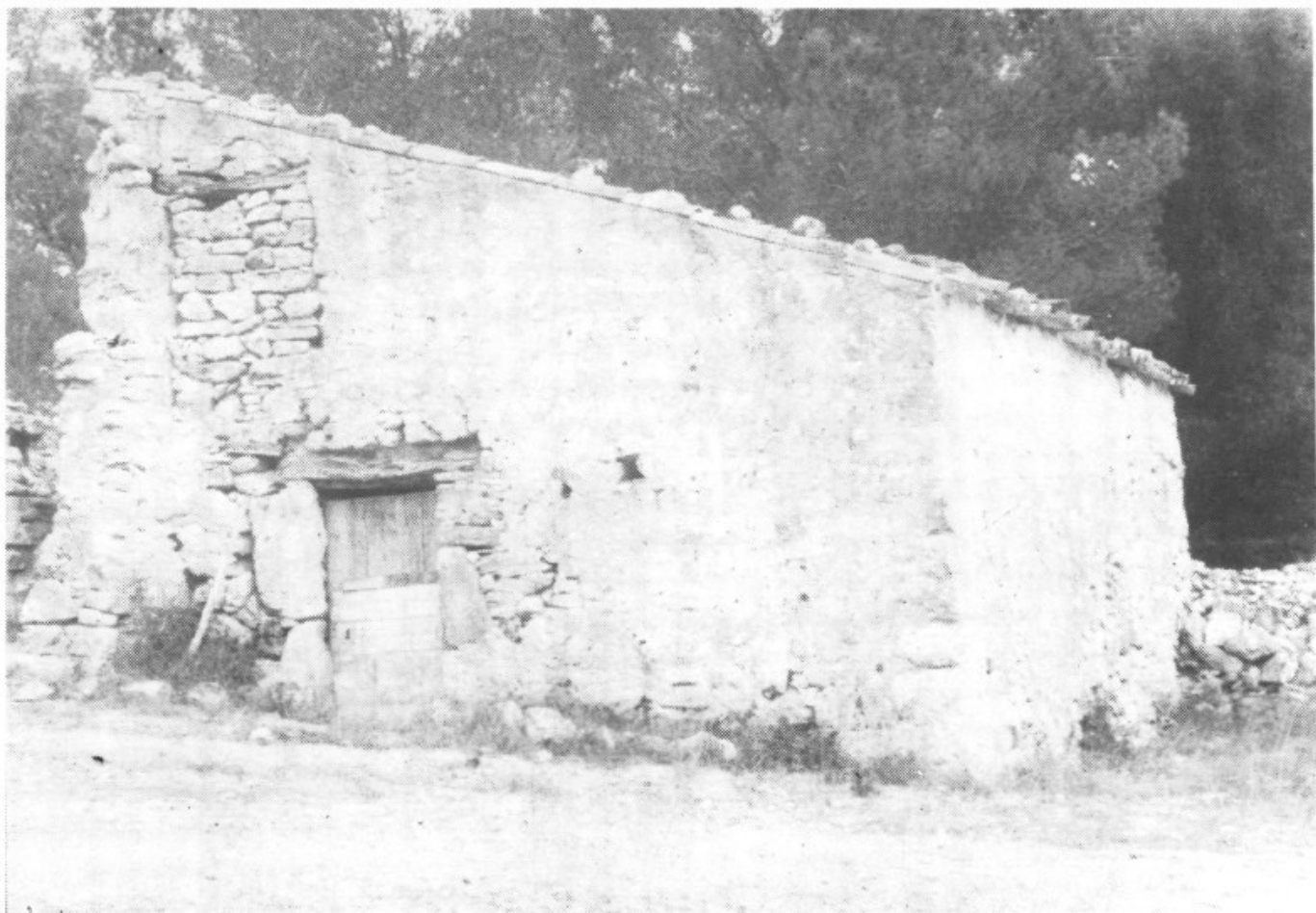
La cançó que transcrivim a continuació ens parla —pareix esser que irònicament— de la conclusió que tengueren sobre l'aparició del rovell dos foravilers, un d'ells propietari del lloc al qual ens referim a la capçalera d'aquest article:

*L'amo vell de Son Vermell
i llavors es de Son Rebassa
tots dos tiraven consell
que si era un any de rovell
és un mal aire que passa.¹*

Algú sap qui eren aquests dos vells caçadors? Quina casta d'observacions efectuaren per arribar a aquesta conclusió?

El que sí podem afirmar és que el rovell —criptogràmica parasitària dels cereals— ja era motiu de preocupació al segle XVII,² i a partir d'aquesta data sant Josep fou nomenat pel Gran i General Consell com a patró i advocat protector dels sementers.³

Retornem a la toponímia. Si hom vol anar a Son Vermell, cal que cerqui un dels camins possiblement més antics i a la vegada més representatius de les

Cases de Son Vermell.

antigues vies de comunicació rural del nostre terme. Avui està en plena decadència i abandonament, aquest camí de ferradura —sis peus d'amplada— a penes és perceptible i molt difícil de seguir al llarg de tot el seu recorregut. L'agosarat que ho intenti desistirà ben aviat, a causa dels nombrosos batzers, fonolls, esboldrecs, mates que creien a l'ample, invadint un espai que els fou negat caparrudament per la mà de l'home; i a trossos desaparegut per l'acció d'alguns tractors d'arada carnissera.

Dèiem que per anar a Son Vermell, hem de seguir el camí de sa Baronia, una vegada arribats al primer revolt, just davant la caseta del Saig, a l'esquerra, baix d'una vella paret, comença el camí, fitat, que se cenyeix al terra, a vegades enlairat mitjançant un petit marge. Algunes restes de l'encadenat ací i allà ens recorden l'itinerari a seguir.

Qui no hagi anat mai a Son Vermell, que no esperi trobar grans cases, amb clasta i portal forà, hort, sementers i pleta; tot es redueix a una caseta de planta rectangular, d'un aiguavés, amb sostre i fi-

nestró, parets d'argila i pedres erosionades pel pas del temps. A darrera, unes construccions en ruïnes, probablement solls i pallisses, serveixen de refugi als conills de camp. Però, la seva petitesa no desmereix la grandària de la seva antiguitat, que es remunta al segle XVII. Vegem a continuació algunes dades històriques que hem pogut localitzar:

- l'any 1665 ⁴ trobam un propietari: "... Guillem Gayà de Bartomeu, 1 coterade de terra a can Vermey".

- l'any 1708, a la llista de promeses del donatiu voluntari al rei Carles III ⁵ trobam un Raphel Bauçà Vermell, que donà quatre sous.

- l'any 1792, un Joan Llaneres de Joan tenia 6 quarterades de terra a Son Vermell.

- l'any 1795, a la talla general per la fàbrica de la Fonteta de Consolació, trobam el mateix Joan Llaneres de Joan de Son Vermell que donà set sous i sis diners.

L'amillament de l'any 1864 ens facilita els noms dels propietaris de Son Vermell i l'extensió de

Restes del camí de sis peus de Son Vermell.

llurs bocins:

I-495: 1 quarterada, 26 destres. Antoni Fiol Sabater.

I-489: 15 destres. *Idem.*

I-487: 1 quartó, 79 destres. Miquel Fiol Sabater.

I-482: 3 quartons, 36 destres. Guillem Gaià Cambuix.

I-483: 1 quarterada, 82 destres. Miquel Gaià Cambuix.

I-491: 1 quarterada, 26 destres. Rafel Gaià Cases Altes.

I-484: 1 quarterada, 2 quartons, 77 destres. Joan Llaneres de sa Donada.

I-486: 52 destres de vinya. *Idem.*

I-493: 1 quartó, 73 destres. *Idem.*

I-490: 25 destres. Bernardí Mates Burixó.

I-494: 3 quartons, 17 destres. *Idem.*

I-485: 2 quarterades, 97 destres. Miquel Nigorra Batista.

I-492: 2 quartons, 75 destres. *Idem.*

La toponímia

Vegem a continuació la toponímia recollida pels voltants:

Camí de Son Vermell. Ja traçat anteriorment, és un camí de ferradura de sis peus d'amplada; temps enrera, quan el transport es feia a esquena de bística, i les beaces, argonells i altres estris encara no havien entrat als museus etnològics.

Pouet de Son Vermell. Pouet al camí de Son Vermell, al primer revolt, devora un vell nesprer. Ambdós avui desapareguts.

Can Tromper. Així és anomenat el núm. 495 frl parcel·lari. És un coster de conreu, cap a la banda del Pujol. L'any 1792⁷ trobam un Rafel Bauçà, Xiscos o Tromper. L'any 1864⁸ el seu propietari era Miquela Bauçà Trompera.

Caseta del sen Bonanít. Situada al núm. 482 del parcel·lari.

Son Vermell d'en Garreta. Situat al núm. 484 del parcel·lari. Aquest és el lloquet que donà nom a tota la contrada. L'any 1864 el propietari era Joan Llaneres de sa Donada, que vivia al carrer del Sol, número 4. El malnom *donat* o *de sa Donada* es deu al càrrec de donat de Consolació que devia exercir un parent seu.

Son Vermell de na Maria Mates. És una part del parcel·lari núm 484, herència dels Llaneres. Hi ha una caseta, una era i solls. Per aquesta banda abunden les restes arqueològiques (som molt prop dels Castellots). L'informador⁹ ens digué que un any, fent un clot per sembrar-hi

un noguer, trobaren una espècie de cisterneta de referit vermellós. El conreu del sòl, a causa de les tasques agrícoles, les fa aflorar amb molta freqüència a la superfície: lloses, bocins de ceràmica, tests de teula, etc.

Sa Vinyeta de Son Vermell. És el bocí núm. 486, de 52 destres de superfície. Avui desapareguda. A l'amillament de l'any 1864 el seu propietari, Joan Llaneres, ja hi tenia vinya.

Francesc Canuto i Bauçà

Notes

1. Comunicació oral de Rafel Bauçà Maiolí.
2. El 27 de març de l'any 1618, ajuntat lo Gran i General Consell de Mallorca acordaren: "... que ademes que la festa del glorios S. Joseph sie colta a petitio del Regne, que axi mes de assi al davant se prenga dit sant per patró y advocat del present Regne y que per dit effecte se fassen totes les cosas necessarias perque per la sua interssetio siam alliberats de la malignitat dels rouvells de que acostume de patir molt lo Regne y nos conserve los fruyts." Transcrit per R. gayà a *Documenta*, p. 495.
3. Fins fa poques dècades, encara perdurava aquesta devoció a sant Josep a molts de pobles del pla de Mallorca (Petra, Sineu, Sant Joan); la diada de sant Josep es feia un ofici solemne amb ofrena de goigs de faves i es beneïen brots de llorer, que posteriorment els pagesos ficaven als sementers per invocar la protecció dels sembrats. Llavors hi havia la processó, amb l'obreria de sant Josep; el penó, gros i feixuc, era duit per un dels homes de força del poble. A Sant Joan, un d'ells era el pare d'en Tomàs. Aquest costum també se celebrava a Vilafranca, on li deien "sa porfassó des fesols". La invocació a sant Josep també era present al quotidià res del rosari, en què després d'haver resat les cinc desenes d'avemaries, després del corresponent misteri i el parenostre, venien els set parenostres a sant Josep.
4. Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre de l'any 1665.
5. "Lista de promesas del donatiu voluntari offeriran los particulars de la vila de Sant Joan per subsidi del sr. Rey Carlos tercer, Deu lo guarde, als 16 septembre del any 1708." Transcrit a *Documenta* per J. Muntaner, p. 238.
6. Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre de l'any 1792.
7. Id. id.
8. id. id. Amillament de l'any 1864.
9. Comunicació oral d'Antoni Mayol Garreta.

SUBSCRIPCIO PER UN ANY, 2.500 ptes

Nom: _____
 Cognoms: _____
 Carrer: _____ num: _____
 Població: _____ cp: _____
 Banca o Caixa: _____ núm. de compte: _____
 firma

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:

MEL I SUCRE Sant Joan, Bellavista, 13

TROSSOS

L'EVOLUCIÓ DEL CASC

En el número anterior d'aquesta revista, en aquesta mateixa secció, fèiem un repàs d'alguns dels mapes, sobretot centrant-nos en el casc urbà, de Sant Joan que s'han elaborat al llarg dels darrers segles (és a dir: des que tenim documentació gràfica).

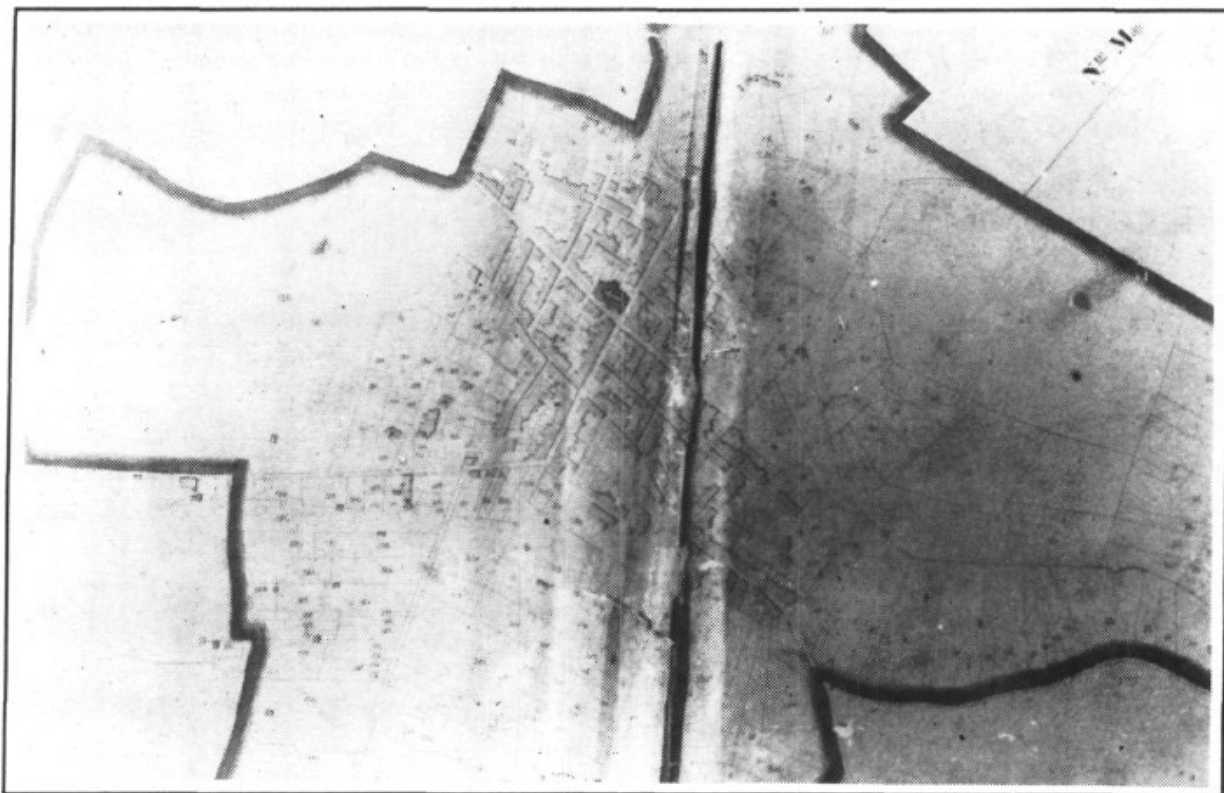
No sabem si a causa de la calor o de la humitat que s'ensenyoriren del poble aquest passat mes d'agost, o si hem de donar la culpa a les precipitacions i badades dels qui subscriuen; el cas és que, dels tres mapes que incloïa l'article, dos es reproduïren d'una manera pèssima. En cap dels dos es pot distingir la totalitat del casc urbà i, a més, el més interessant del dos va sortir completament capgirat.

Hem considerat oportú reproduir aquest mapa, que forma part del cadastre elaborat per Pere d'A. Penya al 1864, ja que és el que més bé detalla la situació del casc urbà del nostre poble en aquella època. De l'altre mapa, no n'hem considerat oportu-

tuna la seva reproducció, ja que els detalls que pot aportar són mínims i només ens interessa deixar constància gràfica de la seva existència (i aquí cal un aclariment: no és de bades que haguem de deixar constància dels documents que hi ha, sobretot, a l'Ajuntament, els quals són de gran importància per a la història de la nostra vila; no és de bades si tenim en compte l'estat de degradació i els nuls intents de conservació que s'han dut a terme fins ara).

Així mateix, reproduïm dos mapes més: un d'actual i un altre de l'any 1880, en el qual es veuen marcades les corbes de nivell. Amb aquesta petita col·lecció dels mapes que es conserven del casc urbà de Sant Joan anteriors al segle XX, tothom que vulgui seguir l'evolució del casc urbà del nostre poble ho tindrà més avinent.

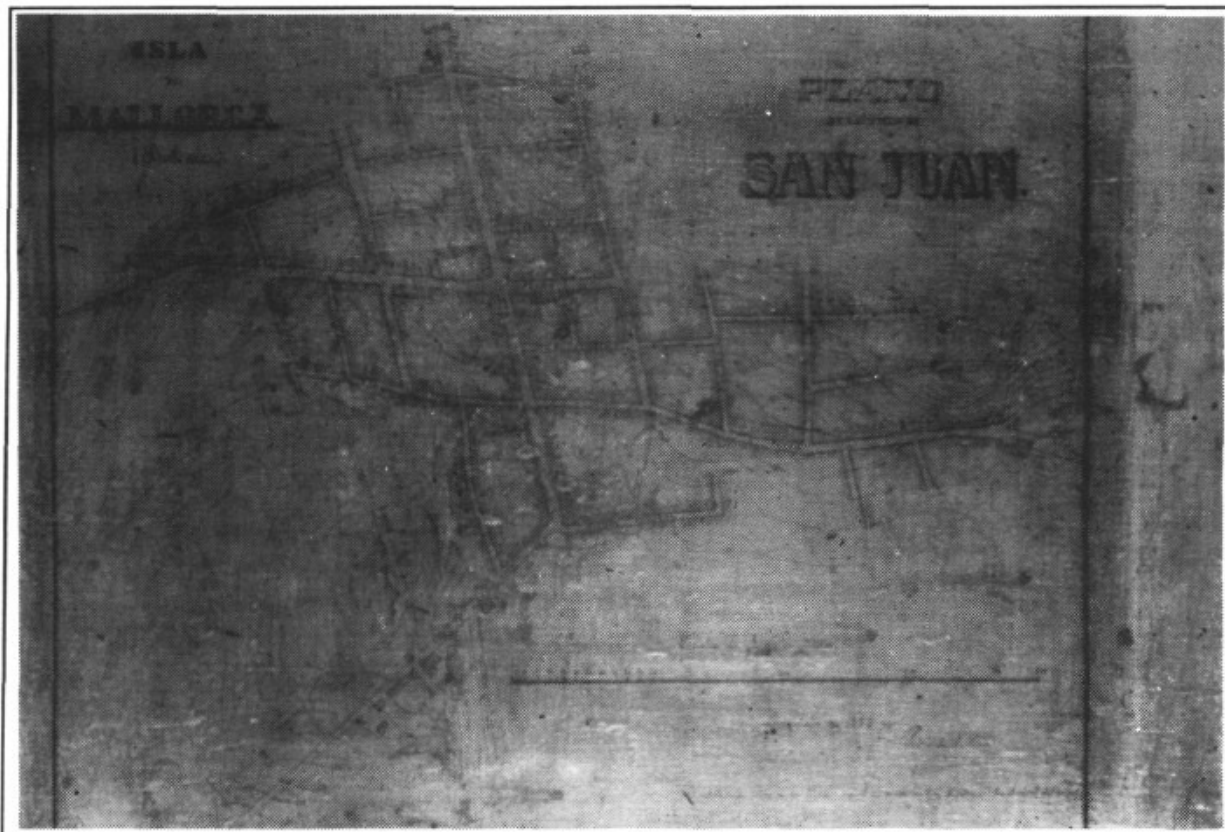
G. Florit i M. Sastre

URBÀ DE SANT JOAN (i II)

LA VILA

PLA DE DELIMITACIO DEL SOL URBA

A la pàgina anterior; el mapa de Pere D'A. Peña que sortí capgirat al número anterior.
En aquesta pàgina: a dalt, el casc urbà en l'actualitat; a baix, el mapa de 1880.

mel i sucre, dolcet dolcet...

Poc a poc comencen a sortir a llum algunes de les intencions d'uns quants dirigents de l'Associació de la Tercera Edat. Acostumats a manar durant molts d'anys dins la seva professió militar, no poden resistir el mono del "*mando y ordeno*" una vegada jubilats. Ara, com a capdavaners d'una associació, inventen escuts per uniformar i identificar la gent, ja que segurament no els pot vestir de "*bonito*". També organitzen concentracions i desfilades, i intenten retre pleitesia a unes «autoritats provincials» inexistents segons l'Estatut d'Autonomia. És trist que al mateix temps que uns ex-militars preparen les seves estratègies i batalletes, els associats, gent major que tota la vida ha hagut de creure i estar a les ordres, ara que podrien fer els que els vingués en gana es deixin dur com a menets de cordeta.

Vull donar la meua més sincera enhorabona al nostre batle, per la seva preocupació davant les possibles catàstrofes que amenacen l'infraestructura pluvial del barri del *Camp*, cada vegada que plou un poc de veres. El dimarts de festes va ser vist en plena tempesta desembossant la claveguera de *Son Santos*, amb risc evident per a la seva integritat física i reputació. De totes maneres, no fa més que actuar en coherència segons la seva resposta a una pregunta d'un regidor de l'oposició, el qual dubtava que el sistema dissenyat per evacuar l'aigua al camí de Consolació fos suficient. El sr. batle li va assegurar que no hi hauria cap problema. Amb aquesta actuació demostra que no tot és cobrar comissions, i que si fa falta també hi sap posar el call.

De fonts informades: per acabar de moblar la cuina del *no se sap que serà* de la Tercera Edat, l'ajuntament va demanar pressuposts a Prica i Continente, i llavors amb aquests pressuposts el batle va anar a una tenda de ciutat a demanar-ne un altre. Aquest darrer va resultar ser més barat que els anteriors, i va arribar a un compromís amb el propietari de la tenda perquè fes la factura oficial segons el pressupost dels hipermercats, cobrant just la quantitat que la tenda havia pressupostat. N'hi ha que

guanyen més doblers passejant-se que entrecavant cebes.

El diari *Última Hora*, a través del seu esperpèntic corresponsal de Sant Joan, es va fer ressò de l'aparició quasi miraculosa de les famosíssimes cuineres governamentals a la Televisió Balear. Una vegada més el corresponsal, que és també el *Cap de Protocol* de l'ajuntament, (*Presentador d'actes oficials, Conseller i Assessor Personal* del batle, etc. etc.), va ser "*la voz de su amo*". Com a mal periodista que és no va esmentar les colzades i travetes que aquestes senyores feren per sortir a la Tele. Es veu que les «orellanes», encara que siguin un poc cremades, i el «conill a la marinera» fan miracles dins el cervellet d'aquest virtuós de la ploma.

I sobre el locutor de les carreres de bicicletes del dissabte de festa, he sabut que va aconseguir ell tot solet que es colapsàs la centraleta telefònica de l'ajuntament. Foren moltes les persones que telefonaren per expressar la seva indignació pel fet que per un altaveu municipal i utilitzant unes instal·lacions d'un ajuntament governat per gent que de "*lo nostro*" n'ha fet senyera, es fes la locució en castellà, com en els millors temps de la dictadura. Aquestes coses, senyor batle, s'han de preveure si és que, i ho dubt en persones de la seva preparació, es volen solucionar.

No és cosa nova parlar de la passivitat dels regidors pel que fa a les seves obligacions amb el poble. Execpció feta de l'incansable senyor batle, la resta de regidors pareix que tenen feines més importants que la de gestionar l'administració local. I ja no és únicament que no compareguin als plens, sinó que es dona el cas que per haver de firmar impressos oficials, els municipals han d'anar a casa dels regidors perquè els hi estampin el burot.

Joan Bauçà

FESTES D'AGOST

Crui

Constr.
Verd

IU-TU

Averridors

Molins

Aigua
Fresca

Truiosos

Torrats

**Elèctrica
PEP DES SAIG**

instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
subministraments elèctrics

Consistori, 8
tel. 52 63 23
sant joan

**COOPERATIVA AGRICOLA
de Sant Joan**

tota casta de productes per al camp

c/ de Petra, sn
tel. 52 63 24

AGENDA - SETEMBRE

Natalicis

Antoni Barceló Amer (07-08-90)

Defuncions

Joan Bauçà Mas (- /30-08-90)

Noces

Apotecaries de guàrdia

Diumenges

Dia 2: Petra
Dia 9: Sant Joan
Dia 16: Vilafranca
Dia 23: Petra
Dia 30: Sant Joan

Benzineres

De dia i de nit:

Viñas (Manacor, cra. d'Artà)
Febrer (Manacor, cra. de Felanitx)

Diumenges:

Viñas (Manacor, cra. d'Artà)
Febrer (cra. de Felanitx)
Marratxí (Inca, cra. de Palma)
Estelrich (Can Picafort, cra. d'Artà)
El Molinar (Palma, Ramonell Boix)
Febrer (Sant Joan, cra. de Manacor. *Diumenges matí*)

Festivitats del mes

Dia 12: Nom de Maria
Dia 21: Sant Mateu
Dia 24: Mare de Déu de la Mercè
Dia 26: Sant Cosme i sant Damià
Dia 27: Sant Vicenç de Paül
Dia 29: Sant Miquel, sant Rafel i sant Gabriel
Dia 30: Sant Jeroni

Esdeveniments del mes

Palma: Balear Nàutica (del 19 al 24)
Capdepera: Setmana del Turista (del 15 al 21)
Bunyola: Festes de Sant Mateu (dia 21)
Binissalem: Festa des Vermar (dia 9)
Petra: Sa Fira (dia 15)

Signes del Zodíac

Àries: Tindràs tendència al mal de cap; intel·lectualment estaràs molt inspirat, amb bons resultats.

Taure: El teu punt fort serà l'economia, per tant no tindràs problemes de doblers. Aprofita per guardar-ne per quan no et vagi tan bé.

Bessons: Els assumptes amorosos no t'aniran gaire bé i, a més, tindràs problemes econòmics.

Cranc: El teu caràcter de pomes agres no et durà bons resultats, procura moderar-te un poc.

Lleó: Rebràs satisfaccions de les persones que t'envolten. Treballa i no inverteixis en absolut.

Verge: Un bon viatge a l'estranger et pot ser positiu per pensar solucions als teus problemes.

Balança: Mes positiu per si has de preparar-te bé per una nova feina, millor que la d'ara.

Escorpi: Bones expectatives laborals, però tindràs fregades amb qualcú del teu entorn.

Sagitari: Un mal mes per a tu; hauràs d'esperar temps millors en quasi tot.

Capricorn: Qui espera, desespera! Ja ho saps, nas de ser m'ñes decidit en tots els camps.

Aquari: La teva parella està molt inestable; ajuda-la i et sentiràs molt millor.

Peixos: Bones expectatives econòmiques. És bon moment per fer petites inversions.

Telefons d'interès

Bombers: 55 00 80
Metge: 56 03 64 / 28 13 13 (Busca 1179)
Centre Sanitari: 52 63 11
ATS: 52 60 61
Ambulància Montuiri: 64 61 86
GESA: 55 41 11
Ajuntament: 52 60 03
Apotecaria: 52 62 52
Consell Insular: 72 15 05
Govern Balear: 46 34 50
Centre Meteorològic: 26 46 10
Guardia Civil: 56 00 27
OCB: 72 32 99
SIAC: 900 321 321

El temps

Pluviometria:	G. Company	J. Roig
Juliol	0'7	-
Agost	dia 6 9	
	dia 7 1'5	
	dia 26 19	29'5
	dia 28 28'2	13
	dia 30 3'1	
	dia 31 0'2	
<i>total</i>	<i>61'0</i>	<i>42'5</i>
<i>Total acumulat:</i>	<i>315'6</i>	

La lluna

Creixent de dia 1 a dia 5.

Plena de dia 6 a dia 11.

Minvant de dia 12 a dia 19.

Nova de dia 20 a dia 27.

Creixent dia 28 a dia 30.

Previsió del temps

La Tardor entra dia 23. El setembre serà un mes especialment ventós, sobretot quan canviï l'estació; el cel estarà clar i hi haurà curts ruixats que poden ser intensos.

Agenda esportiva. Setembre

Futbol Tercera Regional

Dia 16: Alcúdia - Sant Joan
Dia 23: Sant Joan - Montuiri
Dia 30: Sant Joan - Arianys

